

Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025-2027 laadintaohje

Kaupunginhallitus 20.05.2024 § 176
179/02.02.00/2024

Valmistelu ja lisätiedot Talousjohtaja Eero Aitkoski, eero.aitkoski(at)orimattila.fi

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Taloussuunnitelma voi siten olla alijäämäinen, mutta vain enintään siihen määrään kuin laadintavuoden lopussa arvioidaan kertyvän ylijäämää.

Valtiovarainministeriö on julkaissut huhtikuussa 2024 taloudellisen katsauksen, jonka mukaan Suomen talous ei kasva vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntymisen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta vuonna 2025. Myös investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. Suomen hallituksen päättämät sopeutustoimet vähentävät kotimaista kysyntää, nostavat hintoja ja heikentävät talouskasvua vuosina 2025 ja 2026. BKT kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026. Työllisyys laskee hieman vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien kysynnän kasvun ja työllisyystoimien seurauksena. Vuonna 2026 15–64-vuotiaiden työllisyysaste on 74,5 prosenttia ja työttömyysaste 6,7 prosenttia.

Talousarviovalmistelussa on tarkasteltu vuoden 2023 tilinpäätöstä, vuoden 2024 talousarviota, vuosille 2024-2026 päätettyjä talouden tasapainottamisen toimenpiteitä, Kuntaliiton laskelmia verotulojen kehityksestä, valtiovarainministeriön arviota valtionosuuksien kehityksestä sekä palkkakuluihin vaikuttavien tiedossa olevien linjausten vaikutusta.

Vuoden 2023 tilinpäätös oli noin 253 000 euroa ylijäämäinen. Kaupungin taseeseen kertynyttä ylijäämää on noin 11,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 talousarviota hyväksyttäessä vuoden 2024 alijäämä oli noin 1,9 miljoonaa euroa ja alijäämä suunnitelmavuodelle 2025 oli noin 1,9 miljoonaa euroa sekä vuodelle 2026 oli noin 1,6 miljoonaa euroa. Talousarvion 2024 hyväksymisen jälkeen käynnistettiin talouden tasapainottamisen toimenpiteiden valmistelu, jotta kaupungin talous olisi tasapainossa

vuonna 2026. Orimattilan kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 6.5.2024 talouden taspainottamisen toimenpiteet vuosille 2024-2026.

Kuntaliiton tuottaman verotulojen ennustekehikon pohjalta arvioidut Orimattilan kaupungin verotulot vuonna 2024 ovat noin 34,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2025 ovat noin 35,0 miljoonaa euroa. Veroennustekehikon päivitys perustuu vuoden 2023 verojen tilityksiin. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan valtionosuuksien arvoidaan olevan vuonna 2025 noin 11,9 miljoonaa euroa, kun taas vuonna 2024 valtionosuudet ovat 11,4 miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 merkittävimmät talouden suunnitteluun vaikuttavat tekijät ovat tällä hetkellä verotulojen kehitys liittyen yleiseen taloudelliseen tilanteeseen talouskasvun ollessa ennustettuna nolli-kasvuun, yleinen hintatason kehittyminen sekä TE2024-uudistuksen vaikutukset kaupungin käyttömeneihin ja valtionosuuksiin.

Orimattilan kaupungin lainakannan odotetaan pysyvän nykyisellä tasolla. Vuosikate ei riitä olemassa olevien lainojen lyhennyksiin ja investointeihin, joudutaan olemassa olevien lainojen tilalle nostamaan uutta lainaa. Korkotason nousu on johtanut siihen, että uusien lainojen korot ovat suuremmat kuin olemassa olevien lainojen korot. Tämä heijastuu rahoituskulujen kasvuun.

Henkilöstökulujen kehityksen osalta epävarmuutta tuleville vuosille tuo se, että kunta-alan työehtosopimukset päättyvät 30.4.2025, eikä tässä vaiheessa ole tietoa, millaisia sopimuskorotuksia on tulossa seuraavalle sopimuskaudelle.

Yleinen hintatason kehitystä kuvaava inflaatio on ollut laskusuunnassa. Valtiovarainministeriön talouden katsauksessa palveluinflation arvioidaan olevan vuonna 2024 3,4 % ja vuonna 2025 noin 3 %, toisaalta kuluttajahintaindeksin mukainen inflaation on arvioitu olevan vuonna 2024 1,9 % ja vuonna 2025 1,3 %. Talousarvion raamissa yleisten hintojen ja palkkojen nousun vaikutus on laskettu 2,5 % mukaan vuodelle 2025.

Talousarvioraamiin on huomioitu vain ulkoiset erät. Sisäiset erät lisätään talousarvioon kun valiokunnat ovat antaneet omat talousarvioesityksensä.

Valiokuntien esitykset vuoden 2025 talousarvioesityksistä kootaan keskitetysti konsernihallinnossa.

Investointiesityksistä tulee neuvotella erikseen kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan sekä konsernihallinnon kanssa (kustannusarvio, aikataulu, resurssit). Investointiesitysten osalta hankkeiden toteuttamisjärjestystä tulee tarkastella kriittisesti. Investointitason alentaminen tulee ottaa huomioon perusrasparannusten ja kaupunki-infran investoinneissa.

Hankkeiden toteuttamisessa talousarvio- ja suunnitelmavuosien aikana tulee ottaa huomioon hakemusten käsittelyajat ja olemassa olevat resurssit. Ulkopuolista rahoitusta haetaan niihin kohteisiin, mihin se on mahdollista ja strategian mukaista.

Laadintaohje on liitteenä.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kalle Larsson

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Orimattilan kaupungin liitteenä olevan vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman laadintaohjeet ja niihin sisältyvän taloudenkehityksen ja lähettää ne valiokunnille.

Samalla kaupunginhallitus päättää ohjeistaa edustajansa kuntayhtymissä ja yhtiöissä noudattamaan ohjeen periaatteita.

Päätös Kaupunginhallitus päätti hyväksyä Orimattilan kaupungin liitteenä olevan vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman laadintaohjeet ja niihin sisältyvän taloudenkehityksen ja päätti lähettää ne valiokunnille. Samalla kaupunginhallitus päätti ohjeistaa edustajansa kuntayhtymissä ja yhtiöissä noudattamaan ohjeen periaatteita.

Pöytäkirjanote: valiokuntien sihteerit, talousjohtaja